

گرامیداشت ریاضیات در زادروز خیام

امروز زادروز غیاث‌الدین ابوالفتح عمر بن ابراهیم خیام نیشابوری؛ فیلسوف، ریاضیدان، ستاره‌شناس و رباعی‌سرای ایرانی دوره سلجوقی است. روزی که به پاس تلاش‌ها و دستاوردهای بی‌نظیر او در علم ریاضیات، روز ملی ریاضیات نامیده می‌شود.

جام جم آنلاین: امروز زادروز غیاث‌الدین ابوالفتح عمر بن ابراهیم خیام نیشابوری؛ فیلسوف، ریاضیدان، ستاره‌شناس و رباعی‌سرای ایرانی دوره سلجوقی است. روزی که به پاس تلاش‌ها و دستاوردهای بی‌نظیر او در علم ریاضیات، روز ملی ریاضیات نامیده می‌شود.

عمر خیام در صبحگاه 28 اردیبهشت 427 خورشیدی و به هنگام طلوع خورشید در نیشابور به دنیا آمد.

او در ریاضیات، علوم ادبی، دینی و تاریخی استاد بود، به‌گونه‌ای که دستاوردهای علمی او برای جامعه بشری متعدد و بسیار درخور توجه است.

از میان یادگارهای فراوان علمی و ادبی او می‌توان به حل معادلات درجه سوم و مطالعات او درباره اصل پنجم اقلیدس اشاره کرد که نام او را به‌عنوان ریاضیدانی برجسته در تاریخ علم ثبت کرده است.

او در این روش با استفاده از دانش هندسه و اندازه‌گیری نشان داد که چگونه می‌توان با استفاده از روش هندسی به جواب عددی معادله رسید.

یکی دیگر از برجسته‌ترین کارهای او را می‌توان اصلاح گاهشماری ایران در زمان وزارت خواجه نظام‌الملک در دوره سلطنت ملک‌شاه سلجوقی دانست.

همچنین او توانست با موفقیت تعریف عدد را به عنوان کمیتی پیوسته به دست دهد و در واقع برای نخستین بار عدد مثبت حقیقی را تعریف کند و سرانجام به این حکم برسد که هیچ کمیتی، مرکب از جزءهای تقسیم‌ناپذیر نیست و از نظر ریاضی، می‌توان هر مقداری را به بی‌نهایت بخش تقسیم کرد.

در ضمن یکی از معروف‌ترین خدمات ریاضی خیام، مثلث خیام - پاسکال است که فرانسوی‌ها از ذکر نام خیام کنار مثلث معروف خودداری کرده‌اند.

این مثلث هم‌اکنون به‌عنوان مثلث پاسکال معروف است. تاریخ می‌گوید که این دانشمند فقید در سال 517 خورشیدی در شهر نیشابور و در جوار آرامگاه امامزاده محروق، دار فانی را وداع گفته است.

ریاضیات در ایران تاریخی کهن دارد. ریاضیات علمی است که در روح تجلی می‌یابد و باورها را عمیق و وزین می‌سازد. علمی که زوال نمی‌پذیرد، کهنگی ندارد و بر هر سنی نیز قابل درک و بسط است.

علمی که با ورود به دنیای آن وارث یکی از ماندگارترین یافته‌های بشری خواهیم شد. زینت بخشیدن سالروز میلاد حکیم عمر خیام نیشابوری به گوهر ریاضیات، تلاشی برای قدردانی از سعی فراوان این اندیشمند ایرانی در راه توسعه دانش ریاضی است.

فرزانه صدقی - جام‌جم